

อำนาจ การเมือง เรื่องของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

Powers and Politics of the Vietnamese Thai

กฤษณะ ทองแก้ว¹

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข²

วิยุทธ์ จำรัสพันธ์³

Krishna Thongkaew

Somsak Srisontisuk

Viyouth Chamruspanth

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจากกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบของสังคมไทยที่เคยโดนกีดกัน มีความพยายามจนสามารถเข้ามามีบทบาทในมิติเศรษฐกิจและเปลี่ยนผ่านมาสู่มิติทางการเมืองเพียงก่อนศตวรรษ เป็นการยืนยันว่า สังคมไทยเป็นสังคมเปิดให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถเลื่อนชั้นทางสังคมได้ โดยสมมติฐานในประเด็นดังกล่าวได้พิสูจน์จากการศึกษาครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวน 3 ครอบครัว

ครอบครัวที่สืบทอดมาจากตระกูลใหญ่จากประเทศเวียดนามจะมีกระบวนการหล่อหลอมสมาชิกอย่างเคร่งครัดใน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการฝึกฝน ให้เกิดความเป็นเหตุเป็นผล 2) ขั้นตอนการปลูกฝังอุดมคติ และ 3) ขั้นตอนการกระทำอย่างมีระเบียบวินัย และมีเงื่อนไขภายในครอบครัวและกลุ่ม คือ ค่านิยมของครอบครัว การสร้างกลุ่มทางสังคม และความสัมพันธ์ของกลุ่มทางสังคม ส่วนเงื่อนไขภายนอก คือ นโยบาย การขยายตัวของเสรีภาพทางการเมืองและระบบราชการ ดังนั้น กระบวนการและเงื่อนไขเหล่านี้จึงนำมาสู่การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในปัจจุบัน

คำสำคัญ : กระบวนการเลื่อนชั้น การเมือง ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และประธานหลักสูตรสาขาวิชาร่วมการจัดการพัฒนาชนบท (นานาชาติ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

An approval of status has been manifested that the Vietnamese Thai in Thailand are able to take part in Thai economy and politics within couple decades. This is a confirmation that Thai society is open and allows all ethnic groups to mobilize their social status. This study is based on an assumption that the Vietnamese Thai who play important roles in political aspects have been instructed by family constitution.

Families in Vietnam had intensive processes of instructions which included 1) process of rationality practice, 2) process of idea instillation, and 3) process of disciplinable action. In addition, internal conditions related the instruction included 1) family values, 2) social organizations, and 3) relationships among social organizations. External conditions related the instructions included 1) government policies, 2) the expansion of political freedom, and 3) the administration. Consequently, these processes and conditions led the Vietnamese Thais to have played roles in Thai political aspects.

Keywords : Process of Mobility, Politics, Vietnamese Thai

ความสำคัญของปัญหา

การอพยพเข้ามาของชาวเวียดนาม (Vietnamese) ในสังคมไทยมีความแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขทางสังคม คือ อพยพเข้ามาหาศูนย์การปกครอง ศูนย์กลางการค้า ศาสนาคริสต์ (ธัญญาทิพย์ ศรีพนา และ Trinh Dieu Thin, 2548) หรือหนีการปราบปรามของเจ้าอาณานิคมอินโดจีนใน ค.ศ. 1946 ส่งผลให้ชาวเวียดนามจำนวนกว่า 47,000 คน อพยพเข้ามาอยู่ประมาณ 56 จังหวัด จาก 71 จังหวัดของประเทศไทย ช่วงเวลาใกล้เคียงกันนั้น ใน ค.ศ. 1949 กองทัพแดงของเหมาเจ๋อตุง มีชัยเหนือรัฐบาลเจียงไคเช็ค ส่งผลให้สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างโลกเสรีกับคอมมิวนิสต์เพิ่มสูงขึ้น จนใน ค.ศ. 1952 รัฐบาลไทยได้ประกาศพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดเป็นคอมมิวนิสต์ และควบคุมชาวเวียดนามด้วยการจำกัดถิ่นที่อยู่ 13 จังหวัด คือ นครพนม มุกดาหาร หนองคาย

อุบลราชธานี ยโสธร สกลนคร อำนาจเจริญ อุดรธานี หนองบัวลำภู สระแก้ว ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี และพัทลุง (ธัญญาทิพย์ ศรีพินา และ Trinh Dieu Thin, 2548) และควบคุม การตั้งถิ่นฐานให้อยู่อาศัยและทำงานตามจังหวัดข้างต้น ด้วยความต้องการควบคุมและ ป้องกันชาวเวียดนามเข้าร่วมรบในสงครามเวียดนามเบียนฟู (Dien Bien Phu) ที่ภาคเหนือของ เวียดนาม ใน ค.ศ. 1956 รัฐบาลไทยมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพ แก่คนไทย เพื่อต้องการสงวนอาชีพให้กับผู้คนในสังคมไทย และใน ค.ศ. 1972 รัฐบาลไทย ประกาศใช้กฎหมายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว แต่อย่างไรก็ตามก็เริ่มเปิดโอกาส ให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานมากขึ้น ปรากฏว่ามีพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและ วิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ ค.ศ. 1979 ซึ่งมีจำนวน 39 อาชีพ ในหมวดหมู่อาชีพกรรมกร เกษตรกร ช่างฝีมือ และงานให้บริการทางกฎหมาย (พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพ และวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522) ซึ่งจากกฎหมายฉบับข้างต้นส่งผลให้ ชาวเวียดนามส่วนใหญ่ จำต้องประกอบอาชีพหาบเร่ แม่ค้า ในตลาด และปลูกผักอยู่ที่บ้าน

ในทศวรรษ 1960 สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทแทนที่ฝรั่งเศสและอังกฤษ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้ในช่วง ค.ศ. 1961 - 1963 ชาวเวียดนามบางส่วน ได้เดินทางกลับประเทศเวียดนามทางเรือและต้องยุติลงภายหลังจากเกิดวิกฤติการณ์อ่าวตังเกี๋ย ใน ค.ศ. 1963 ต่อมาสหรัฐอเมริกาที่พ่ายแพ้จากสงครามเวียดนาม (Vietnam War) ใน ค.ศ. 1975 รัฐบาลไทยในฐานะพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาก็ได้ดำเนินนโยบายสอดคล้องกับ มหาอำนาจของโลกเสรี ในช่วงปลายสงครามเวียดนาม (ค.ศ. 1975 - 1976) ในสังคมไทย ได้มีการจัดตั้ง “เครือข่ายคนไทยรักชาติต่อต้านญวน” ขึ้น (ตึก ศักดิ์ไทย [ชื่อสมมติ], 2556) มีการว่าจ้างกลุ่มคนมากระทำการทุบทำลายบ้านของชาวเวียดนามและทำร้ายอุปกรณ์ ทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายให้อพยพกลับไปเวียดนาม ซึ่งปรากฏการณ์ครั้งนั้นเรียกสั้นๆ ว่า “การตีแกว” (ตึก ศักดิ์ไทย [ชื่อสมมติ], 2556) แต่อย่างไรก็ตามชาวเวียดนามเหล่านั้น ส่วนใหญ่ก็ยังคงอยู่ในสังคมไทยต่อไป และความคิดที่จะตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยของ ชาวเวียดนามก็เริ่มแพร่กระจายโดยทั่วไปใน ค.ศ. 1984 รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้ชาวเวียดนาม ที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยได้รับใบต่างด้าวและใบสำคัญถิ่นที่อยู่เพื่อเป็นการยืนยันว่า ชาวเวียดนามเหล่านี้เป็นผู้อพยพ (ธัญญาทิพย์ ศรีพินา และ Trinh Dieu Thin, 2548) เมื่อความขัดแย้งของสงครามเย็นยุติลงใน ค.ศ. 1989 ต่อมาใน ค.ศ. 1992 รัฐบาลไทย ได้ปรับ เปลี่ยนท่าทีต่อชาวเวียดนามอพยพ โดยการมอบสัญชาติให้กับชาวเวียดนามในชั้นหลาน ซึ่งนำมาสู่ความสามารถในการถือครองกรรมสิทธิ์และได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นชาวไทย

เชื้อสายเวียดนาม ต่อมาใน ค.ศ. 1997 ประเทศไทยได้พิจารณาให้ชาวเวียดนามที่อพยพและเกิดนอกราชอาณาจักรไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยให้ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก็ผูกผันไปกับสถานการณ์ของสังคมโลก ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพไปในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม (Thongkaew, Srisontisuk & Chamruspanth, 2014) ซึ่งในส่วนของมิติการเมืองนั้นก็มีการศึกษาที่มีการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ก้าวเข้ามาสู่แวดวงการเมืองนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีการก่อตัวและปรากฏขึ้นมาในสังคมไทย โดยบทความชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นการหล่อหลอมทางสังคมของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่นำมาสู่การเลื่อนชั้นในมิติการเมืองตามมา

การเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง

การเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง (Social Mobility from Economy to Politics) คือ การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจากมิติเศรษฐกิจมาสู่มิติการเมือง ซึ่งใช้เงื่อนไข อำนาจชอบธรรม (Legitimate Power) เกียรติยศ (Prestige) และเอกสิทธิ์ (Privilege) ของ เวเบอร์ (Weber, 1958) มาอธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ประการแรก อำนาจชอบธรรม คือ อำนาจที่มาจาก 1) สิทธิอำนาจบุญธรรม ที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามสะสมมาด้วยตัวเอง ได้แก่ ความขยัน ประหยัด อดทน และการได้สืบทอดจากผู้ที่มีบารมีเหนือกว่า 2) สิทธิอำนาจประเพณี คือ การมีบทบาทและได้รับการยอมรับให้เป็นผู้ประกอบพิธีกรรม ความเชื่อเฉพาะของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม เช่น การรับตำแหน่งพ่อเจ้าและมีบทบาทต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาลเจ้าของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม และมีการปฏิบัติที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามให้กบยอมรับ และ 3) สิทธิอำนาจตามกฎหมาย คือ การได้รับ การแต่งตั้งจากองค์กรต่างๆ ที่จัดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น ตำแหน่งต่างๆ ที่ขึ้นอยู่กับกลุ่มและองค์กรจึงต้องมีการแต่งตั้งและได้รับความเห็นชอบจากระบบราชการ เช่น ตำแหน่ง

กรรมการของสมาคมชาวเวียดนามจังหวัดต่างๆ ตำแหน่งกรรมการสมาคมมิตรภาพไทยเวียดนาม สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม สมาคมนักธุรกิจไทยเวียดนาม ประการที่สอง เกียรติยศ คือ เกียรติจากการกระทำของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามและประกอบด้วย ศักดิ์ศรีและชื่อเสียง ซึ่งศักดิ์ศรี หมายถึง ความสามารถจากบทบาทในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม และชื่อเสียง หมายถึง ผลจากการกระทำ และประการสุดท้าย เอกสิทธิ์ คือ สิทธิส่วนบุคคลของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ได้แก่ ผู้นำของสังคมที่ได้รับสิทธิพิเศษ ได้รับบัตรดอกเบียเงินกู้พิเศษจากสถาบันการเงิน การได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการ การได้รับพระราชทานเพลิงศพ การเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ในสังคม (กฤษณะ ทองแก้ว และคณะ, 2557ข) โดยมีกรณีศึกษาจำนวน 3 ครอบครัว คือ ครอบครัวนายเตียน ใจดี (ชื่อสมมติ) ครอบครัวนายรินทร์ หมิ่นนา (ชื่อสมมติ) และครอบครัวนายใหญ่ ใจใหญ่ (ชื่อสมมติ) ดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1 ครอบครัวนายเตียน ใจดี นายเตียน ใจดี (ชื่อสมมติ) นายเตียน ให้ข้อมูลว่า ครอบครัวปฐมของเขามีพ่อเป็นคนไทย แต่มีแม่เป็นคนเวียดนามอพยพ พ่อมีอาชีพปั่นจักรยานสามล้อ เขามีพี่น้องรวม 6 คน นายเตียนเป็นคนพี่ที่ 4 ของครอบครัว ดังนั้นครอบครัวปฐมของนายเตียนจึงเป็นครอบครัวที่มีสิทธิพิเศษจากครอบครัวชาวเวียดนามที่มีพ่อเป็นคนไทยบ้าง ก็คือ พี่ชาย 2 คน เคยได้เข้าไปรับราชการทหารกองเกิน ส่วนตัวเขาก็ได้รับสิทธิในการศึกษาเล่าเรียนระดับประถมโรงเรียนวัดอรุณรังสี ระดับมัธยมโรงเรียนปทุมเทพ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดหนองคาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น จากวิทยาลัยเทคนิคไทย - เยอรมันขอนแก่น แต่อย่างไรก็ตาม หลักฐานที่เขาถือครองก็มีเพียงใบแจ้งเกิด และทะเบียนบ้านเท่านั้น และไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน แต่มีเพียงใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเท่านั้นเอง ดังนั้น ในบางช่วงของชีวิตจึงได้รับสิทธิพิเศษและบางช่วงก็ไม่ได้รับอีกด้วย ต่อการได้รับเกียรติยศจากราชการไทยที่เคยปรากฏ ก็คือ พี่ชาย 2 คน ที่ได้เข้าเกณฑ์ทหารและเข้าไปรับราชการทหารกองเกินเหมือนคนไทยทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามต่อมาก็ถูกยกเลิกเกียรติยศนั้นๆ ส่วนนายเตียนก็ได้เข้าศึกษาในระดับประถม มัธยม และ ปวช. ซึ่งโดยทั่วไปแล้วชาวเวียดนามจะได้รับการยอมรับให้เรียนได้แค่ประถมปีที่ 6 เท่านั้น ดังนั้นการที่พี่ชายและนายเตียนได้เข้ารับราชการทหารกองเกินและเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย จึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ แต่ครั้งนั้นในครอบครัวสร้างของนายเตียนภายหลังที่ตนได้รับสัญชาติแล้วครอบครัวก็ได้รับการยอมรับเรื่อยมา (เตียน ใจดี [ชื่อสมมติ], 2556)

ปัจจุบันครอบครัวสร้างของเขาประกอบด้วย นายเตียน ภรรยา และบุตรสาวอีก 2 คน และปัจจุบันนายเตียนดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลเมืองหนองคาย โดยเริ่มจากการมีสิทธิอำนาจตามกฎหมาย ภายหลังจากที่ได้สัญชาติไทย ใน ค.ศ. 1993 จากนั้นเริ่มมีแนวคิดในการที่จะเข้ามาสู่วิถีทางการเมืองใน ค.ศ. 1995 โดยอาศัยคุณงามความดี ความซื่อสัตย์จากการทำงานให้สังคม และเคยลงสมัครรับเลือกสมาชิกสภาเทศบาลเมืองหนองคายมาแล้ว 4 ครั้ง และได้รับการเลือกตั้งในครั้งที่ 5 เมื่อ ค.ศ. 2007 และได้รับเลือกตั้งอีกครั้งใน ค.ศ. 2012 ในปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาลเมืองหนองคาย อีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งนายเตียนเชื่อว่า การได้รับการเลือกตั้งนั้นมาจากคุณงามความดี การเข้าไปมีส่วนร่วม และความอดทนต่อความคิดที่แตกต่าง จนสังคมกลับมาให้ความยอมรับ (เตียน ใจดี [ชื่อสมมติ], 2556) และนำไปสู่การมีสิทธิพิเศษทางการเมืองตามมาด้วย

กรณีศึกษาที่ 2 ครอบครัวนายรินทร์ หมื่นนา (ชื่อสมมติ) อายุ 52 ปี ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย นายรินทร์ (ชื่อสมมติ) เล่าว่า ครอบครัวปฐมมี พ่อแม่เป็นชาวเวียดนามอพยพ ที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน และสามารถรวบรวมผู้คนมาร่วมสร้างหมู่บ้านวิง (ชื่อสมมติ) ขึ้นมา ครอบครัวปฐมของนายรินทร์นับถือศาสนาพุทธ มีพี่น้อง 9 คน พ่อเป็นคนคบค้าสมาคมกับผู้คนในสังคมตลอด ประกอบกับที่บ้านประกอบอาชีพเปิดโรงฆ่าสัตว์และมีร้านจำหน่ายเนื้อสัตว์ด้วย ดังนั้น ผู้คนและข้าราชการในชุมชนก็มาร่วมรับประทานเนื้อหมูบ่อยๆ ตามการพบปะของพ่อกับผู้คน ซึ่งเขารับรู้มาตลอด ส่วนครอบครัวของคุณแม่นั้นเป็นครอบครัวที่มีรากเหง้ามาทางข้าราชการ ดังนั้น ภายหลังจากคุณแม่เสียแล้ว การสืบเสาะเครือญาติก็เริ่มเกิดขึ้นจากญาติฝ่ายแม่นั่นเอง ส่วนการศึกษาของครอบครัวปฐมนั้น มีเพียงตนเท่านั้นที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา จากมหาวิทยาลัยนอร์ท (รินทร์ หมื่นนา [ชื่อสมมติ], 2556) ดังนั้น การมีบทบาทในการรวบรวมผู้คนมาสร้างหมู่บ้านของคุณพ่อ นั่นคือ การสะสมสิทธิอำนาจบุญบารมีในฐานะผู้นำตามธรรมชาติและนำมาสู่การยอมรับของสังคมเรื่อยมา (รินทร์ หมื่นนา [ชื่อสมมติ], 2556)

ส่วนครอบครัวสร้างของ นายรินทร์ ได้แต่งงานกับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้าน ไม่มีบุตร ได้เปิดร้านขายของชำ มีธุรกิจปล่อยเงินกู้ และมีทรัพย์สินพอสมควร ด้วยครอบครัวปฐมมีทุนทางสังคมที่สามารถทำงานให้กับสังคม ครั้นนายรินทร์เข้ามาเล่นการเมืองในท้องถิ่น จึงทำให้ทีมของนายรินทร์ชนะการเลือกตั้ง และนายรินทร์ก็ได้ดำรง

ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี นายรินทร์เล่าว่า การได้รับการยอมรับนั้นมาจากความเสียสละทำงานให้สังคม ซึ่งเขาไม่มีภาระเรื่องบุตรหลาน ดังนั้น จึงมีเวลาให้กับสังคมมากขึ้น การเสียสละนั้นนำมาซึ่งสิทธิอำนาจเชิงบุญบารมี และมีผลให้ชนะการเลือกตั้งมาสองสมัยแล้ว ซึ่งก็คือ เกียรติยศ และสิ่งที่ได้ตามมาจากการยอมรับ ก็คือ เอกสิทธิ์ที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับข้าราชการ ในระดับผู้ใหญ่หรือแม้แต่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นก็เช่นกัน (รินทร์ หมั่นนา [ชื่อสมมติ], 2556) ดังนั้น ในปัจจุบันครอบครัวสร้างของนายรินทร์จึงเลื่อนชั้นจากมิติสังคมสู่มิติการเมือง

กรณีศึกษาที่ 3 ครอบครัวนายใหญ่ ใจใหญ่ (ชื่อสมมติ) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่เปิดเผยนเองต่อสังคม (ใหญ่ ใจใหญ่ [ชื่อสมมติ], 2556) นายใหญ่เล่าว่า ปู่ ยา ตา ยาย ของเขา เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939 - 1945) คือ ช่วงที่ญี่ปุ่นเข้ามายึดอินโดจีน โดยครอบครัว เริ่มเข้ามาอยู่ที่นครพนม ย้ายมาอยู่สกลนคร และเข้ามาอยู่ที่อุดรธานี เมื่อ 60 กว่าปีแล้ว ครอบครัวสร้างของนายใหญ่มีพี่น้อง 9 คน ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายในจังหวัดอุดรธานี 7 คน พี่สาวคนหนึ่งเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอีกคนพำนักอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส แรกเริ่มเดิมทีครอบครัวทำการค้า โดยประกอบอาชีพค้าขายปลา ด้วยความขยัน ประหยัด อดทน ที่เกิดจากวิถีชีวิตโดยทั่วไปของชาวเวียดนาม คือ การมีความตระหนี่ เช่น สินค้าที่ไปขาย ถ้าหากเหลือเขาก็จะนำสินค้าไปแลกกันกับสินค้าของคนอื่น (ใหญ่ ใจใหญ่ [ชื่อสมมติ], 2556) เพราะไม่อยากจ่ายเงินที่ค้าขายมาได้ และก็สะสมเงินจนคุณแม่สามารถซื้อที่ดินในซอยแจ่มนุสรณ์ เทศบาลเมืองอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีได้ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเงื่อนไขให้ครอบครัวปฐมประสบความสำเร็จในมิติเศรษฐกิจ เพราะลูกๆ ทุกคนได้รับมรดกซึ่งกลายเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการประกอบกิจการส่วนตัว เช่น นายใหญ่เปิดร้านขายมอเตอร์ไซด์ ร้านกาแฟ เป็นต้น (ใหญ่ ใจใหญ่ [ชื่อสมมติ], 2556) เพราะที่ดินที่ครอบครัวถือครองมานั้นส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ครอบครัวสร้างของนายใหญ่ยังคงสืบทอดเจตนารมณ์ของครอบครัวปฐม ก็คือ เรื่องการแจกข้าวสาร เพราะคุณแม่เสียชีวิตที่ 9 เดือน 9 ก่อนตายคุณแม่สั่งไว้ว่าให้ทำบุญให้ผู้คน คือ ครอบครัวจะแจกข้าวสารให้คนละ 2 กิโลกรัม ผู้ที่มีร่วมรับข้าวสารมีประมาณ 2,000 คน ซึ่งทำมา 5 ปีแล้ว (ใหญ่ ใจใหญ่ [ชื่อสมมติ], 2556) เช่น โรงทาน บริการรถช่วยงานศพ ซึ่งทำมาประมาณ 10 กว่าปี การบริจาคโรงศพ โดยเดือนหนึ่งแจกไปประมาณ 20 โรง ราคาประมาณ 10,000 บาท (ใหญ่ ใจใหญ่ [ชื่อสมมติ], 2556) และการบริจาคค่าไฟให้กับ

ศาลเจ้าเงิน ฮึง ต่าว ซึ่งเป็นศาลเจ้าของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามซึ่งอยู่กลางเมืองอุดรธานี การเสียดสละ การแบ่งปัน และการช่วยเหลือของครอบครัวสร้างนั้น เป็นการสะสมสิทธิอำนาจเชิงบุญบารมีของครอบครัวสร้างและนำมาสู่การมีเกียรติยศของสังคม

ภาพที่ 1 การแข่งขันฟุตบอลไทยลาวเวียดนามดำเนินการโดยนักการเมืองชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

นายใหญ่ ใจใหญ่ (ชื่อสมมติ) เล่าว่า ใน ค.ศ. 2007 เคยมีความคิดที่จะลงสู่สนามการเมืองในระดับจังหวัด แต่อย่างไรก็ตามต่อมาใน ค.ศ. 2011 ก็ได้ลงสมัครโดยใช้วุฒิการศึกษา ระดับประถมปีที่ 6 โดยมีนักการเมืองระดับชาติบางท่านเข้ามาสนับสนุน เพราะเป็นคนที่มีสนิทกันและมีอุดมการณ์เหมือนกัน การเข้าสู่แวดวงการเมืองเริ่มที่ “กลุ่มนครหมากแข้ง” ได้ร่วมผลักดัน “โครงการเปิดก๊อททำนา” และดำเนินการจัดฟุตบอลไทย ลาว เวียดนาม การป้องกันการฆาตกรรมของชาวเหวียดเกี้ยว โดยชาวเวียดนาม การป้องกันแก๊งค์ต่างๆ ของชาวเวียดนามในสังคมไทย การประสานให้เกิดการตั้งธนาคารชายแดนลาว เพื่อให้แรงงานต่างด้าวชาวเวียดนามในเมืองไทยที่เข้าออกประเทศไทยเดือนละ 10,000 คน ได้โอนเงินกลับเวียดนาม มีการป้องกันการโกง และการโจรกรรมได้อีกมากมาย รวมทั้งประสานงานให้ธนาคาร BIDB (Vietnam Partners Investment Management) เข้ามาสนับสนุนการก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โฮจิมินห์ (ใหญ่ ใจใหญ่ [ชื่อสมมติ], 2556) ซึ่งการเข้ามาทำงานการเมืองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสังคมไทยนั้นถือว่าไม่น้อยมากสำหรับนายใหญ่นั้นยอมรับว่าเพราะครอบครัวปฐมของตนเป็นชาวเวียดนามเก่าที่อพยพเข้ามา ก่อน ค.ศ. 1948 ดังนั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของครอบครัวปฐม และครอบครัวสร้างของแต่ละคนนั้นค่อนข้างมั่นคงแล้ว ประกอบกับครอบครัวปฐมมีความขยัน

ประหยัด อดทน ซึ่งส่งผลให้การสะสมทุนทางเศรษฐกิจมีจำนวนหนึ่ง ครั้นครอบครัวสร้างของแต่ละคนมีบทบาทมากขึ้น ทุกคนก็สืบทอดแนวทางของพ่อแม่และพัฒนาไปสู่การช่วยเหลือ เสียสละ และแบ่งปันให้สังคม จนได้รับการยอมรับจากสังคมตามมา ดังนั้น เมื่อก้าวเข้าไปสู่การเมืองจึงได้รับการยอมรับจากสังคมและผู้คนนั่นเอง

รูปแบบการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง

รูปแบบการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง (Pattern of Social Mobility from Economy to Politics) คือ แบบแผนการเลื่อนชั้นทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่เปลี่ยนแปลงสถานภาพจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง ซึ่งปรากฏรูปแบบของความต่อเนื่องในการเลื่อนชั้นทางสังคม คือ ครอบครัวปลูมใช้ความขยันประหยัดอดทนสร้างธุรกิจการค้าหรือทุนทางเศรษฐกิจ หลังจากนั้นครอบครัวสร้างต่อยอดธุรกิจของครอบครัวและเมื่อได้รับสิทธิสัญชาติไทยเข้าสู่แวดวงการเมือง ซึ่งทั้งสามครอบครัวมีรูปแบบการเลื่อนชั้นที่เหมือนกัน ซึ่งอธิบายได้ด้วยตาราง ดังต่อไปนี้

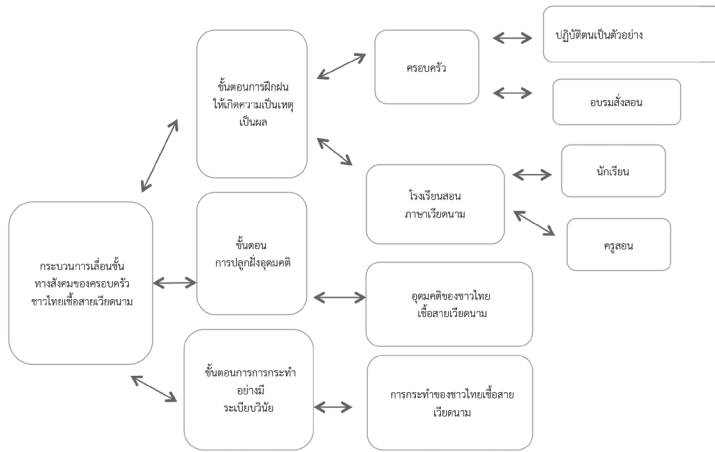
ตารางที่ 1 รูปแบบการเลื่อนชั้นจากมติเศรษฐกิจสู่มติการเมือง

กรอบ ครัว	การเลื่อนชั้นจากมติเศรษฐกิจสู่มติการเมือง						สรุป
	อำนาจขอธรรม			เกียรติยศ		เอกสิทธิ์	
	สิทธิ อำนาจ บุญ บารมี	สิทธิ อำนาจตาม ประเพณี	สิทธิอำนาจ ตามกฎหมาย	ชื่อเสียง	ศักดิ์ศรี	สิทธิพิเศษ	
ปฐม	ขยัน ประหยัด อดทน	-	พ่อไทย – แม่เวียดนาม ชาวเวียดนาม เก่าก่อน ค.ศ. 1946	แวดวง การค้า	ก่อตั้ง หมู่บ้าน ธุรกิจ ค้าขาย เนื้อสัตว์	จากธุรกิจ ที่เป็นเจ้าของ เช่น เจ้าของ ตลาด เจ้าของที่ดิน เจ้าของทุน เศรษฐกิจ	ใช้ความขยัน ประหยัด อดทน สร้างธุรกิจ การค้า หรือ ทุนทาง เศรษฐกิจ
สร้าง	ต่อยอด ธุรกิจ ค้าขาย มาสู่ ธุรกิจ รับเหมา ก่อสร้าง	เข้าร่วม กิจกรรม เช่น ตรุษเต็ด วันชาติ เวียดนาม และ วันเกิด โฮจิมินห์	ได้รับ สัญชาติไทย รองประธาน สภาเทศบาล เมือง หนองคาย รองนายก เทศบาลตำบล หนองสองห้อง สมาชิก องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด อุดรธานี	จากการ แวดวง การเมือง	การต่อสู้ ทางการเมือง ด้วยการ สมัคร 3 ครั้ง กว่าจะ ได้รับ การ เลือกตั้ง	สิทธิพิเศษ ของ นักการเมือง ในการ กำหนด นโยบาย และพบปะ ข้าราชการ	ต่อยอด ธุรกิจของ ครอบครัว และเมื่อ ได้รับสิทธิ สัญชาติ ไทยแล้วก็ เข้าสู่แวดวง การเมือง

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า รูปแบบการเลื่อนชั้นทางของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจากมิติเศรษฐกิจสู่การเมืองมีจำนวน 3 ครอบครัว โดยมีอำนาจชอบธรรมผ่านการมีสิทธิอำนาจเชิงกฎหมายจากการได้รับสัญชาติ เป็นเงื่อนไขสำคัญมาก เพราะครอบครัวนั้นได้สะสมสิทธิอำนาจบนรากฐานของบุญบารมีที่ยึดถือ “ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม” ในการคบค้าสมาคม การค้า และการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมอยู่แล้ว ในส่วนของครอบครัวนั้นมีความแตกต่างกัน คือ ครอบครัวนายเตียน นั้นมาจากครอบครัวปฐมที่พ่อเป็นคนไทย แม่เป็นชาวเวียดนาม ดังนั้น สถานภาพความเป็นไทยของนายเตียนจึงลุ่มๆ ดอนๆ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของประเทศไทย ถ้าเหตุการณ์ความขัดแย้งกับเวียดนามมีสูง สถานภาพของครอบครัวก็ต่ำลง แต่ถ้ามีความขัดแย้งของทั้งสองประเทศต่ำลงสถานภาพก็สูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อได้สัญชาติแล้ว สถานภาพก็นิ่งและสามารถก้าวออกมาทำการเมืองบ้าง ส่วนครอบครัวนายรินทร์ มาจากครอบครัวปฐมที่พ่อแม่เป็นชาวเวียดนามอพยพเข้ามา และครั้งมาแต่งงานสร้างครอบครัวสร้างก็ไม่มีลูก ด้วยความที่มีธุรกิจค้าขายและมีอาคารให้เช่าเลยมีรายได้ดี จึงอยากออกมาทำงานให้สังคม เพราะไม่มีภาระเรื่องลูกๆ ให้รับผิดชอบ ดังนั้น จึงออกมาทำการเมืองได้อย่างเต็มหน้าที่และเสียสละได้มากกว่าคนอื่นนั่นเอง แต่สิ่งสำคัญ คือ การได้รับอำนาจชอบธรรมจากการมีสิทธิอำนาจเชิงกฎหมาย ด้วยการได้รับสัญชาติไทย

กระบวนการเลื่อนชั้นทางสังคมของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

กระบวนการเลื่อนชั้นทางสังคมของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอม (Socialization) ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งผู้วิจัยพบจากการวิจัยในครั้งนี้ ครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนามกระทำการหล่อหลอมทั้งจากครอบครัว และโรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม ซึ่งอธิบายได้ด้วยภาพประกอบดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการเลื่อนขั้นทางสังคมของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

1. ขั้นตอนการฝึกฝนให้เกิดความเป็นเหตุเป็นผล (Process of Practical Rationality) คือ การฝึกฝนตนเองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามผ่านครอบครัวด้วยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างของพ่อแม่ จากโรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม จากคำสอนของหิ้งบูชาแผ่นดิน และคำสอนของโฮจิมินห์

1.1 ครอบครัว ครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสังคมไทยถือเป็นสถาบันทางสังคมที่มีสมาชิกของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวอย่างแนบแน่น และเป็นพื้นที่ที่รัฐไทยไร้ซึ่งอำนาจในการควบคุม โดยเฉพาะเรื่องความเชื่อ การเคารพบูชา หิ้งบูชาแผ่นดิน หิ้งบูชาบรรพบุรุษ และรูปเคารพของท่านประธานโฮจิมินห์ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามส่วนหนึ่งยอมรับประธานโฮจิมินห์ คือ “พระที่ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด” (เกม แวนดำ, ยี่ เบาบาง และรัตน์ รักชน [ชื่อสมมติ], 2556) ความศรัทธาและตัวอย่างเหล่านี้ นำมาสู่การสอนและการปฏิบัติตนของผู้นำครอบครัวเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสมาชิกสืบต่อมาอีกคำรบหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวก็สั่งสอนสมาชิกตามคำสอนจากหิ้งบูชาแผ่นดินเป็น ส่วนใหญ่เพราะว่ามีสาระค่อนข้างครอบคลุมในทุกเรื่องทั้งประเทศเวียดนาม สังคมไทย และครอบครัว หิ้งบูชาแผ่นดิน (Ban tho to quoc) ของชาวเวียดนามเป็น สัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในสังคมไทยช่วง ค.ศ. 1948 ได้นำเอาคำสอนของโฮจิมินห์มาเขียนไว้ตรงหิ้งบูชาแผ่นดินทั้งสิ้นแล้ว คือ แถวบน ล่าง ซ้าย และขวา โดยแต่ละประโยคมีความ

สอดคล้องเชื่อมโยงกับครอบครัว กลุ่มทางสังคม รัฐ เป็นต้น หั่งบูชาแผ่นดินมีวิวัฒนาการมาจากหั่งบูชาบรรพบุรุษที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ (Confucianism) ที่ถูกปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นหั่งบูชาแผ่นดินและ เกิดการให้ความหมายใหม่ด้วยการสร้างคำสำคัญๆ เพื่อเป็นหลักคำสอนหรือแนวทางปฏิบัติให้กับชาวเวียดนามในสังคมไทย คือ เริ่มจากแถบของหั่งบูชาเขียนไว้ว่า “To quoc tren het” (โต๊ ก๊วก เตน เอ็ด) “ชาติต้องเหนือสิ่งอื่นใด” ด้านซ้ายของหั่ง “Can kiem liem chin” (เกิ่น เกียด เลียม จินห์) “ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม” ด้านขวาของหั่ง “Viet Thai than thien muon nam” (เหวียด ท้าย เทิน เทียน มวน นัม) “ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนชาวไทยและชาวเวียดนามสถิตสถาพร” รัวถึงบุญคุณแผ่นดินไทยที่ให้ที่อยู่อาศัยและสร้างเครือข่ายในการกู้ชาติเวียดนาม (ลี วงศ์ดี [ชื่อสมมติ], 2556) และ ล่างของหั่ง “Ho Chu tich muon nam” (โฮ จู ติง มวน นัม) “ประธานโฮ จงเจริญ” และตรงกลางของหั่งนั้นจะมีธงชาติเวียดนามและรูปของโฮจิมินห์วางอยู่ด้วย ซึ่งคำสอนจากหั่งบูชาเหล่านี้ได้เข้ามาทำหน้าที่ในการประสานความคิด การกระทำของสมาชิกครอบครัวอย่างมีเหตุผลซึ่งกัน และกันระหว่างการใช้ปฏิบัติ และการยึดหลักคำสอนของครอบครัวตามมานั้นเอง (ฤกษ์ ทองแก้ว, และคณะ, 2557ก) ตัวอย่างเช่น การมีคำสั่งมาจากพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามให้ครอบครัวชาวเวียดนามผูกเสี่ยวกับครอบครัวชาวไทยเพื่อจะได้อยู่ในเมืองไทยอย่างปลอดภัยและให้ครอบครัวชาวไทยเป็นหูเป็นตาให้ (เฟอร์นิจอร์ [ชื่อสมมติ], 2556) การสนับสนุนกองกำลังเวียดนามห์ (Viet Minh) ในการขับไล่ฝรั่งเศส ด้วยการรวมกลุ่มกันทำงานแล้วรวบรวมส่งไปให้กับทหาร (ดาว ดาววัน [ชื่อสมมติ], 2556) และในครั้งสงครามขับไล่อเมริกาที่มีการสนับสนุนกองกำลังเวียดกง (Viet Cong) และกองทัพได้มอบเหรียญตราไว้ให้เป็นเกียรติ เช่น เหรียญทองแดง เงิน และทอง (วิณะ บาดิง [ชื่อสมมติ], 2556) พอสรุปได้ว่า ครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้แสดงให้เห็นถึงการกระทำทางสังคมที่ได้รับการอบรมสั่งสอนและหล่อหลอมออกมาจากคำสอนของหั่งบูชาแผ่นดินที่ให้ความสำคัญกับครอบครัว ประเทศเวียดนาม และสังคมไทยไปพร้อมๆ กัน ดังนั้นครอบครัวจึงได้ฝึกฝนให้มีเหตุมีผลต่อระดับของความสัมพันธ์ต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมตั้งแต่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว สังคมไทย และประเทศเวียดนามที่มีความสอดคล้องเกี่ยวโยงและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ออกมาเป็นความเป็นสัมพันธ์ทางสังคม

1.2. โรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม (Gia Dinh Hoc Hieu) คือ โรงเรียนที่ชาวเวียดนามก่อตั้งขึ้นอยู่นอกกระบบการศึกษาของราชการไทย มีตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยชาวเวียดนามที่มีความรู้ภาษาสมัครเปิดสอนด้วยภาษาเวียดนามในรายวิชาคณิตศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีเวียดนาม (กฤษณะ ทองแก้ว และคณะ 2557ข) ครั้นเมื่อ เด็กๆชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเข้าโรงเรียนนั้นซึ่งส่วนใหญ่ก็ประมาณ 7 ขวบ เด็กๆ ก็เข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐไทยในตอนกลางวัน และครั้นกลับมาจากโรงเรียนแล้วก็ต้องไปเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาเวียดนามกับครูชาวเวียดนามซึ่งเป็นชาวเวียดนามที่ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดภาษาเวียดนามได้ โดยมีการจับกลุ่มกันเรียนประมาณ 5 คน ต่อครูหนึ่งคน ซึ่งครู ก็คือ นักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนสำเร็จประถมปีที่ 6 ตามหลักเกณฑ์ของโรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม ตอนเย็นของทุกวันก็แอบเข้าไปเรียนกับโรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม ที่ชาวเวียดนามในชุมชนร่วมกันก่อตั้ง ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงได้ประกอบสร้างวิชาความรู้อย่างคณิตศาสตร์ เพราะมีเป้าหมายว่า ชาวเวียดนามทุกคนต้องมีความรู้เรื่องตัวเลข เพื่อจะได้ประกอบอาชีพการค้าเลี้ยงตัวเองได้ เพราะถูกกีดกันจากรัฐไทยในการเข้ารับราชการ ดังนั้น วิชาคณิตศาสตร์จึงเป็นวิชาแรกในชั้นเรียนประถมปีที่ 1 และถูกบรรจุไว้ในทุกระดับจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (สูง เฟอร์นิเจอร์ [ชื่อสมมติ], 2556) ซึ่งการเรียนการสอนของทุกวิชาจะใช้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาในการเรียนการสอน เพราะเป้าหมาย คือ การรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมของเวียดนามไว้ต่อไป ซึ่งในขณะนั้นชาวเวียดนามทุกคนต่างก็มีเป้าหมายร่วมกัน คือ เมื่อประเทศแล้วเสร็จสงครามก็จะอพยพกลับประเทศเวียดนาม แต่อย่างไรก็ตามชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบางคนก็ได้แต่งงานลงหลักปักฐานในประเทศไทยและค้นพบโอกาสในการสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเองและครอบครัวก็คือ การค้าขาย เพราะคนไทยไม่ถนัดการค้าขาย แต่ถนัดการเกษตร จะมีก็เพียงชาวไทยเชื้อสายจีนเท่านั้นที่ทำการค้าขายอยู่ในเมือง ดังนั้น เพื่อที่จะผลิตอนุชนให้มีความสามารถในการค้าขาย จึงมีการบรรจุวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาหลัก ในการเรียนรู้ในโรงเรียนสอนภาษาเวียดนาม และส่งผลให้หนุ่มสาวที่เรียนสำเร็จมาสามารถคำนวณถึงต้นทุน กำไร ขาดทุนในการประกอบอาชีพค้าขายหรือแม้แต่บริการได้ (สูง เฟอร์นิเจอร์ [ชื่อสมมติ], 2556)

“...โรงเรียนสอนภาษาเวียดนามจะให้ความสำคัญกับวิชาเลข

เพราะคุณครูบอกว่าวิชาเลขจะทำให้เราประกอบอาชีพค้าขายได้...”

(ฮาย สบายดี [ชื่อสมมติ], 2556)

“...ซึ่งตอนเรียนระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดอรุณรังสี
ก็ต้องทำและขายขนมนางเล็ก จนหลายๆ ครั้งต้องไปโรงเรียนสายและถูกตี
เวลาขอเงินแม่ๆ ก็จะมีบอกว่าถ้าลูกไปขายของของแม่ก็จะมีเงินให้ลูก
ถ้าไม่ได้ขายของแม่ก็ไม่มีเงินให้ลูก...”

(เตียน ใจดี [ชื่อสมมติ], 2556)

วิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ได้รับการสั่งสอนในเชิงเหตุผล ที่เป็นตัวเลข ส่งผลให้สามารถคำนวณความน่าจะเป็น (Probability) ออกมาได้ เพราะเวเบอร์เน้นว่า ในการกระทำของผู้คนนั้นมันมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน (Causality) (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2556) และด้วยเหตุนี้ทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงมีจินตนาการถึงช่องทาง ในการทำมาหากินตั้งแต่เด็กๆ โดยมีจุดเริ่มที่พวกเขาตระหนักดีว่าทุกคนจะต้องช่วยกัน ทำมาหากินและ ถ้าหากต้องการเงินก็ต้องลงแรงขายของ เพราะตามเหตุผลที่แม่บอกว่า ถ้าหากลูกขายของแม่ก็สามารถแบ่งกำไรจากการขายของให้ลูกได้ ลูกๆ ที่ได้รับการเรียนรู้ ความคิดเชิงเหตุผล อย่างเป็นตัวเลขก็ตระหนักรู้ทันทีและร่วมกันลงมือทำอย่างมีเป้าหมาย ตามมาเช่นกัน ดังนั้น การกระทำที่เป็นปกติหรือสามัญการจึงกระทำการต่างๆ บนพื้นฐาน ของความคิดเชิงเหตุผลที่ได้รับการสั่งสอนจากครอบครัว โรงเรียนสอนภาษาเวียดนามและ การลงมือปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่างของครอบครัวทั่วไปอีกด้วย ดังนั้น การปรากฏขึ้นของ ความจริงทางสังคมที่ว่าชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ขยัน ประหยัด อุตุน นั้นก็คือ การปฏิสังสรรค์กันของนามธรรมที่มีเหตุผลเชิงตัวเลขกับสามัญการตามแนวคิดของเวเบอร์

2. ขั้นตอนการปลูกฝังอุดมคติ (Process of Instill Ideal) คือ คุณลักษณะ ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีเป้าหมาย จุดประสงค์สำหรับ กิจกรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการรับแนวคิดจากหิ้งบูชาแผ่นดิน และคำสอนของโฮจิมินห์มาเป็นแนวทางในการคิดและยึดมั่นกับความคิดเป็นฐานความคิด สำหรับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้พัฒนาอัตตาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่เกิดมาก็ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว ด้วยการถ่ายทอดคำสอนจากหิ้งบูชาแผ่นดิน (ค.ศ. 1947 - 1957) ที่มีการนำคำสอนเชิงปรัชญาจากลัทธิขงจื้อและคำสอนของประธานโฮจิมินห์ มารวมไว้ด้วยกัน โดยมีคำสอนทั้งสี่ด้าน คือ ด้านบน ขวา ซ้าย และล่าง ของหิ้งบูชา และในส่วนด้านในทั้งก็มีรูปธงชาติเวียดนามและประธานโฮจิมินห์ประดับอยู่ แต่คำสอนที่มีผล ในระดับครอบครัว คือคำสอนซึ่งถูกจารึกไว้ด้านซ้ายของหิ้งว่า “Can kiem liem chinh” (เก็บ เก็บต เลียม จินห์) มีความหมายว่า “ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อุตุน” ซึ่งสามารถขยาย

ความได้ว่า คำว่า “ขยัน” หมายถึง ทำงานสุจริตทุกอย่างที่ขวางหน้า ขอให้ได้เงินอย่างถูกต้อง ก็ยอมทำทั้งหมด (วัฒน์ บาดิง [ชื่อสมมติ], 2556) คำว่า “ประหยัด” หมายถึง ใช้เงินเป็น เก็บออมเงิน ชาวเวียดนามได้แบ่งเงินออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกเป็นเงินเก็บถาวร ส่วนที่สอง เป็นสำรองไว้เพื่อมีฐานะ ถ้าไม่มีความจำเป็นส่วนนี้ก็จะถูกนำไปปรวมกับส่วนแรก และส่วนที่สาม คือ ใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนคำว่า “ซื่อสัตย์” ก็คือ การดำรงไว้ซึ่งความซื่อตรงต่อสมาชิก ในครอบครัว ต่อเพื่อนบ้าน และลูกค้า คือ ถ้าหากสัญญาไว้แล้วก็ทำตามสัญญา (วัฒน์ บาดิง [ชื่อสมมติ], 2556) ส่วนคำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” แปลว่า อยู่เพื่อทำคุณประโยชน์ บำเพ็ญประโยชน์ และตายให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งอาทิเช่น ช่วยเหลือเพื่อนบ้านเรือนเคียง ดังนั้น ความคิดของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในระดับอุดมคตินั้นก็จะได้รับการผลิตซ้ำ ทางความคิดชุดนี้สม่ำเสมอ โดยเฉพาะตามเทศกาลต่างๆ เช่น ตรุษเต็ด เทศกาลเข้าพรรษา และวันสำคัญต่างๆ (ลือก ดาวเงิน [ชื่อสมมติ], 2556) การทำพิธีบูชา บรรพบุรุษนั้น มีความสอดคล้องกับศาลเจ้าของชาวเวียดนาม เช่น ศาลเจ้าพ่อตายเวียง ที่ตั้งอยู่ใน หมู่ 5 บ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ซึ่งก่อสร้างมาตั้งแต่ ค.ศ. 1898 จากอดีตถึงปัจจุบันศาลเจ้าตายเวียงก็เป็นที่นับถือของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม โดยศาลเจ้า จะมีการประกอบพิธีกรรม 3 อย่าง คือ เทศกาลตรุษเต็ด เข้าพรรษา และแก๊บน (ลือก ดาวเงิน [ชื่อสมมติ], 2556) ความสอดคล้องของการกระทำตามเทศกาลเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับ ครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอย่างดี เพราะทั้งสามกิจกรรมนั้นมีจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกส่วนใหญ่ของครอบครัวเข้ามาอยู่ร่วมในปริมณฑลพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ และอีกอย่างก็เป็นการรวมเครือญาติด้วย แต่ก็จะมีบ้างที่สมาชิกบางส่วนที่ไม่ได้มาร่วม เพราะไปศึกษาและทำงานอยู่ต่างประเทศ เป็นต้น ปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่าการผลิตซ้ำชุด ความคิดเชิงนามธรรมของครอบครัวจะไม่มีหิ้งบูชาอีกแล้ว แต่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม รุ่นที่หนึ่ง รุ่นที่สอง ก็ยังคงจดจำชุดความคิดนี้ได้ดี และบ่อยครั้งที่แสดงอาการของการไม่ พอใจที่ไม่สามารถสืบทอด ส่งสอน ลูกหลาน ได้ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดของ การส่งสอนนั้นชาวไทยเชื้อสายเวียดนามถือว่าไม่ใช่เพียงการส่งสอนแต่มันคือการลงมือ ปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่าง

3. ขั้นตอนการกระทำอย่างมีระเบียบวินัย (Process of Disciplinable Action) คือ การตั้งใจกระทำทุกอย่างให้บรรลุจนแล้วเสร็จ โดยตระหนักถึงการทำตามขั้นตอน

ที่วางไว้และกระทำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งดูได้จากวิถีชีวิตประจำวันของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม เรื่องการประกอบอาชีพ การทำงานให้สังคม และการใช้ชีวิตส่วนตัว ระเบียบวินัยของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม คือ กฎระเบียบที่เราต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แม้จะไม่มีใครมาบังคับ เราก็สามารถบังคับตัวเองได้ เพราะพวกเราผ่านการฝึกฝนมาตั้งแต่เด็กๆ แล้ว โดยเฉพาะในเรื่องความขยัน ประหยัด อดทน จนมันอยู่ในสายเลือดไปแล้ว (แหลม ทองดี [ชื่อสมมติ], 2557) เพราะการปลูกฝังโดยการปฏิบัติตัวให้ดูของพ่อแม่ นั่น ทำให้ลูกทุกๆ คน จำเรื่องราวการต่อสู้ในชีวิตได้ดี

“...ผมเป็นรุ่นลูกซึ่งเป็นรุ่นที่สอง ส่วนพ่อแม่เกิดที่เวียดนามเข้ามาในรุ่นแรก ตอนอพยพเข้ามาก็ได้เข้ามาอาศัยใต้ถุนบ้านของชาวไทย โดยประกอบอาชีพเผาถ่านหาบเร่ออกไปขายเป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร บางคนก็ทำน้ำเต้าหู้ ขนขาย ซึ่งเป็นทักษะจากอาชีพดั้งเดิมที่เคยทำในอินโดจีน โดยผู้ชายผู้หญิงทำได้หมดเลย...”

(แหลม ทองดี [ชื่อสมมติ], 2557)

ภายในระเบียบวินัยของชาวเวียดนามนั้นมีความคิดเชิงเห็นผลเชิงตัวเลข ทำหน้าที่ในการกำกับเสมอ ซึ่งจะทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามนั้นคำนวณถึงต้นทุนกำไร และการเก็งกำไร ได้เสมอ ดังนั้น เมื่อกระบวนการต่างๆ ของความคิดชัดเจน ก็เกิดเป็นการกระทำทางสังคมที่มีระเบียบวินัยตามมานั่นเอง

“...ในเมืองนครพนมไม่มีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ยากจน ที่สถานภาพต่ำที่สุดก็จะเป็นเจ้าของตึกในราคาประมาณ 3 ล้านบาท และสำหรับคนทั่วไปก็มีตึกประมาณ 2 - 3 หลัง หรือตามจำนวนบุตร ส่วนคนที่มีสถานภาพก็มีที่ดินและตึกประมาณ 10 กว่าตึกขึ้นไปและหลายครอบครัวก็ไม่มีหนี้สิน...”

(ดาว ดาววัน, แหลม ทองดี และดิน ถิ่นงาม [ชื่อสมมติ], 2556)

เพราะชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความเข้าใจดีว่า การถือครองที่ดิน อาคาร บ้านเรือน นั้นถือเป็นการถือครองทรัพย์สินที่จะมีราคาเพิ่มขึ้นๆ เรื่อย ตามหลักเหตุผล และถ้าหากเป็นชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่สอง คือ รุ่นที่มาจากเกิดในเมืองไทยก็จะแทบไม่ใช้จ่ายสิ่งที่ไร้สาระ แต่จะใช้จ่ายตามความจำเป็นจริง เพราะมีระเบียบวินัยตัวหนึ่งที่ยังคงทรงพลังมากๆ คือ “ถ้าหากอยากได้อะไรต้องกลับไปคิดและสอบถามกับสมาชิกในครอบครัวก่อน” อย่างน้อย 3 วัน ซึ่งกฎระเบียบนี้เป็นระเบียบที่ชาวไทยเชื้อสาย

เวียดนามรุ่นที่สองได้รับถ่ายทอดมาทุกคน จนถึงปัจจุบันก็ยังคงยึดมั่นในระเบียบวินัยตัวนี้ (ด่าว ดาววัน, แหลม ทองดี และดิน ถิ่นงาม [ชื่อสมมติ], 2556) และก็ยังคงมีการถ่ายทอดมาให้สมาชิกในครอบครัวบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อลูกหลานเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาในสังคมไทย ก็ทำให้ระเบียบวินัยที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นแรก รุ่นสอง ยึดมั่นมา ก็มีการละลายไปบ้างในรุ่นที่สาม และรุ่นที่สี่ในช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น แต่ครั้งพวกเขาก้าวขึ้นมา มีครอบครัว ระเบียบวินัยเรื่องการไตร่ตรองก่อนตัดสินใจก็ยังคงมีการยึดมั่นอยู่ เพราะระเบียบวินัยนั้นมาจากรากฐานของความเป็นเหตุผล ความคุ้มค่า การเก็งกำไร ดังนั้น ถ้าหากระเบียบวินัยจะทำให้การตัดสินใจเกิดความคุ้มค่าที่สุด ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ก็ย่อมนำวิธีการที่ดีเหล่านี้กลับมาใช้ในวันที่ที่เขาต้องออกมาสร้างครอบครัวสร้างของเขา ซึ่งอาจจะแตกต่างไปบ้างจากตอนที่เขากลับมาเป็นสมาชิกของครอบครัวปฐมที่มีความรับผิดชอบน้อยกว่า (ด่าว ดาววัน, แหลม ทองดี และดิน ถิ่นงาม [ชื่อสมมติ], 2556) ดังนั้น ระเบียบวินัยของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามนั้นมีการผูกพันอย่างใกล้ชิดกับความรับผิดชอบในครอบครัว เพราะวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามผูกพันอยู่กับครอบครัว ดังนั้น ในขั้นตอนการหล่อหลอมเหล่านี้

ตารางที่ 2 กระบวนการและเงื่อนไขของการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง กระบวนการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจ

กระบวนการเลื่อนชั้น จากมิติเศรษฐกิจ สู่มิติ การเมือง ครอบครัว	ขั้นตอนการฝึกฝน ให้เกิด ความเป็นเหตุเป็นผล		ขั้นตอน การปลูกฝัง อุดมคติ	ขั้นตอน การกระทำ อย่างมี ระเบียบวินัย	เงื่อนไข ภายใน	เงื่อนไข ภายนอก
	ครอบครัว	โรงเรียน สอนภาษา เวียดนาม				
นายเตียน ใจดี	ปฏิบัติตน เป็นตัวอย่าง และอบรม สั่งสอน เรื่องขยัน ซื่อสัตย์ อดทน และ เสียสละ	มีทักษะ การคิด คำนวณ เชิงตัวเลข	การเมือง คือ การ เปลี่ยนแปลง สังคม	ลงสู่สนาม การเลือกตั้ง พ่ายแพ้มา 2 ครั้ง แต่ก็ สำเร็จในครั้งที่ 3	ค่านิยม ของ ครอบครัว ความ สัมพันธ์ ของกลุ่ม ทางสังคม	นโยบาย การขยายตัว ของ เสรีภาพ ทาง การเมือง ระบบ ราชการ

ตารางที่ 2 กระบวนการและเงื่อนไขของการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง
กระบวนการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจ (ต่อ)

กระบวนการเลื่อนชั้น จากมิติเศรษฐกิจ สู่มิติ การเมือง ครอบครัว	ขั้นตอนการฝึกฝน ให้เกิด ความเป็นเหตุเป็นผล		ขั้นตอน การปลูกฝัง อุดมคติ	ขั้นตอน การกระทำ อย่างมี ระเบียบ วินัย	เงื่อนไข ภายใน	เงื่อนไข ภายนอก
	ครอบครัว	โรงเรียน สอนภาษา เวียดนาม				
นายรินทร์ หมื่นนา	ปฏิบัติตนเป็น ตัวอย่าง และ อบรมสั่งสอน เรื่อง ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน และเสียสละ	มีทักษะ การคิด คำนวณ เชิงตัวเลข	พัฒนาสังคม ด้วยการเมือง	ดำรง ตำแหน่งมา แล้ว 2 สมัย ยังคงได้รับ ความ ไว้วางใจจาก การทำงาน	ค่านิยม ของ ครอบครัว ความ สัมพันธ์ ของกลุ่ม ทางสังคม	นโยบาย การขยายตัว ของ เสรีภาพ ทาง การเมือง ระบบ ราชการ
นายใหญ่ ใจใหญ่	ปฏิบัติตนเป็น ตัวอย่าง และ อบรมสั่งสอน เรื่อง ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน และเสียสละ	-	โฮจิมินห์	ปัจจุบัน เป็นการเมือง ฝ่ายค้าน แต่ก็ทำงาน อย่างตั้งใจ	ค่านิยม ของ ครอบครัว	นโยบาย การขยายตัว ของ เสรีภาพ ทาง การเมือง ระบบ ราชการ
สรุป	ปฏิบัติตนเป็น ตัวอย่าง และ อบรมสั่งสอน เรื่อง ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน และเสียสละ	มีทักษะ การคิด คำนวณ เชิงตัวเลข	อยาก เปลี่ยนแปลง สังคมด้วย การเมือง โดยมีโฮจิมินห์เป็น แบบอย่าง คือ พยายาม จนสำเร็จ	ตำแหน่ง ทางการเมือง คือการบ่งบอก ถึงอุดมคติ ที่ถ้อยยืน ลงมาสู่ การกระทำ อย่างมี ระเบียบ วินัย	ค่านิยม ของ ครอบครัว การสร้าง กลุ่มทาง สังคม และความ สัมพันธ์ ของกลุ่ม ทางสังคม	นโยบาย การขยายตัว ของ เสรีภาพ ทาง การเมือง ระบบ ราชการ

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า กระบวนการเลื่อนชั้นจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง มาจากกระบวนการฝึกฝนให้เกิด ความเป็นเหตุเป็นผล ของครอบครัวด้วยการปฏิบัติตน เป็นตัวอย่างและอบรมสั่งสอนเรื่องความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทนและเสียสละ เป็นสำคัญ และการได้รับทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลมีผลจากโรงเรียนสอนภาษาเวียดนามก็มีผลตามมา กระบวนการนี้นำไปสู่กระบวนการที่สอง คือ การมีอุดมคติของความต้องการเปลี่ยนแปลง สังคมด้วยการเมือง โดยมีโฮจิมินห์เป็นแรงบันดาลใจในการกระทำต่าง ๆ ทางสังคมที่จะ นำไปสู่การได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งตำแหน่งทางการเมือง คือ การปกป้องถึง อุดมคติ ที่ถ่ายทอดลงมาสู่ การกระทำอย่างมีระเบียบวินัย โดยมีเงื่อนไขภายใน คือ ค่านิยม ของครอบครัวที่หล่อหลอมความเสียสละให้กับสมาชิกของครอบครัว ซึ่งนำไปสู่การเข้าร่วม สร้างกลุ่มทางสังคม คือ สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามตามจังหวัดต่างๆ ที่เป็นทางการ และเครือข่ายที่เป็นทางการและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ คือ การรวมกลุ่มวงแชร์เพื่อร่วม รับประทานอาหาร และการเข้าไปมีบทบาทความสัมพันธ์ของกลุ่มทางสังคม ซึ่งนับมาสู่ การยอมรับตามมา ส่วนเงื่อนไขภายนอกก็มีนโยบายการให้สัญชาติซึ่งนำมาสู่การมีสิทธิ ที่นำไปสู่ความสามารถในการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (Thongkaew, Srisontisuk & Chamruspant, 2015) และอีกประการ คือ การขยายตัวของเสรีภาพทาง การเมืองเข้ามาในท้องถิ่นมากขึ้น ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก็รับรู้ สนใจ และเข้าไป มีส่วนร่วมกับการเมือง โดยใช้วัฒนธรรมเป็นแนวทางในการเข้าไปมีบทบาททางสังคมและ มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (นิภากร กำจรเมฆกุล, 2556) ดังนั้น การปรากฏตัว ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในแวดวงการเมืองไทยในระดับจังหวัด เทศบาลเมือง และ เทศบาลตำบล จึงเป็นเหรียญอีกด้านของการเข้ามาส่วนร่วมทางการเมืองของชาวไทย เชื้อสายเวียดนามมากขึ้นจนตัวแทนของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก้าวขึ้นมามีบทบาท ทางการเมือง ซึ่งถ้าหากย้อนมองกลับไปก่อน ค.ศ. 1992 ที่สถานภาพทางสังคมของเขา แตกต่างจากปัจจุบันเป็นอันมาก เพราะกระบวนการเลื่อนชั้นทางสังคมของชาวไทย เชื้อสายเวียดนามมีความเคร่งครัดต่อตนและครอบครัวนั่นเอง

สรุปผล

การเปลี่ยนผ่านสถานภาพทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสังคมไทย จากสถานะผู้อพยพหรือกลุ่มคนชายขอบในสังคมใช้ระยะเวลาเพียงค่อนศตวรรษคือไม่ถึง

100 ปี และเป็น การเปลี่ยนผ่านทั้ง 4 มิติ โดยมิติที่ทางการเมืองเป็นมิติที่กำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านสถานภาพจากมิติเศรษฐกิจสู่มิติการเมือง หัวใจสำคัญของการเลื่อนชั้น คือ สถาบันครอบครัวที่มีความเข้มแข็งและทำหน้าที่ในการหล่อหลอม คือ ขั้นตอนการฝึกฝนความเป็นเหตุเป็นผล ขั้นตอนการปลูกฝังอุดมคติ และขั้นตอนการกระทำอย่างมีระเบียบวินัย โดยมีเงื่อนไขภายในของครอบครัวที่สำคัญ คือ ค่านิยมของครอบครัวที่ได้รับการสืบทอด มาจากตระกูลที่เคยมีบทบาททางสังคมและการปกครองมาก่อนครั้นอยู่ในประเทศเวียดนาม ส่วนในระดับกลุ่มทางสังคมก็มีการสร้างกลุ่มทางสังคม คือ การก่อตั้งสมาคมและความสัมพันธ์ของกลุ่มทางสังคมผ่านกิจกรรมต่างๆ ส่วนเงื่อนไขภายนอก คือ การได้รับสัญชาติจากนโยบายของรัฐบาลไทย การขยายตัวของเสรีภาพ ทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ และการเข้าไปมีส่วนในการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นได้ แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ 40 ปี ค.ศ. 1997 การเมืองระดับชาติและการเมืองท้องถิ่นได้มีการเชื่อมโยงเข้าหากันและกัน ดังนั้น บทบาททางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสังคมไทยจึงเพิ่มขึ้นตามพลวัตของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยครอบครัวมีบทบาทในการหล่อหลอม ในกระบวนการเลื่อนชั้นทางสังคม ดังนั้น อุดมคติของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงมีท่านโฮจิมินห์เป็นท่านผู้นำในอุดมคติที่ได้รับการยอมรับและศรัทธาตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ ทองแก้ว, สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และวิญทธิ์ จำรัสพันธ์. (2557ก). เหวียดเกี้ยว : ครอบครัวเลื่อนชั้นเพราะหิ้งบูชาแผ่นดิน, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6(2) : 157 - 174.
- กฤษณะ ทองแก้ว, สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และวิญทธิ์ จำรัสพันธ์. (กันยายน - ธันวาคม, 2557ข). อำนาจขอบธรรมและสิทธิอำนาจของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในการเลื่อนชั้นทางสังคม, *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง*. 10(3) : 123 - 146.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2556). *Max Weber : วิถีแห่งการบำเพ็ญตบะและอาชีพการเมือง*. กรุงเทพฯ : ศยาม.
- ธัญญาทิพย์ ศรีพนา และ Trinh Dieu Thin. (2548) *เหวียดเกี้ยวในประเทศไทยกับความสัมพันธ์ไทยเวียดนาม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิภากร กำจรเมฆกุล. (2556) การสื่อสารการเมืองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, *นิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 17 (1) : 38 – 50. (กรกฎาคม – ธันวาคม).
- พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522. (Online) สืบค้นได้จาก : <http://www.klongyai.com/userfiles/file/data/g16.pdf>.
- Thongkaew, K., Srisontisuk, S. & Chamruspanth, V. (2014). “Viet Kieu families and the pattern of Social mobility in Thai society”, *KKU International Journal of Humanities and Social sciences*, 4(1) : 44 - 61.
- Weber, M. (1958). *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. Translated by Talcott Parsons. New York : Charles Scribner son.

บุคลากรกรม

- เก็ม แวนดำ, รัตน์ รักชน และยี่ เปาบาง. (ชื่อสมมติ). (22 สิงหาคม 2556). *สัมภาษณ์กลุ่ม*. กรรมการสมาคมชาวเวียดนาม จังหวัดอุดรธานี.
- ด็ก คักดีไทย. (ชื่อสมมติ). (31 สิงหาคม 2556). *สัมภาษณ์เชิงลึก* ที่ปรึกษาประธานชมรมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจังหวัดหนองคาย.
- ด่าว ดาวเงิน. (ชื่อสมมติ). (16 สิงหาคม 2556). *บันทึกประวัติชีวิต*. อดีตกรรมการสมาคมชาวเวียดนาม นครพนม จังหวัดนครพนม.
- ด่าว ดาวเงิน, ดิ้น ถิ่นงาม และแหลม ทองดี. (ชื่อสมมติ). (12 กันยายน 2556). *สัมภาษณ์กลุ่ม*. กรรมการสมาคมชาวเวียดนาม นครพนม จังหวัดนครพนม.
- เตียน ใจดี. (ชื่อสมมติ). (27 สิงหาคม 2556). *สัมภาษณ์เชิงลึก*. นักการเมืองท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย.
- รินทร์ หมิ่นนา. (ชื่อสมมติ). (23 กันยายน 2556). *สัมภาษณ์เชิงลึก*. นักการเมืองท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย.
- ลือก ดาวเงิน. (ชื่อสมมติ). (21 กันยายน 2556). *บันทึกประวัติชีวิต*. ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามผู้อาวุโส จังหวัดนครพนม.
- วัฒนะ บาติง. (ชื่อสมมติ). (19 ธันวาคม 2556). *บันทึกประวัติชีวิต*. นายกสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จังหวัดหนองคาย.

- แหลม ทองดี. (ชื่อสมมติ). (13 กันยายน 2557). สัมภาษณ์เชิงลึก. นายกสมาคมไทย
เวียดนาม นครพนม จังหวัดนครพนม
- ใหญ่ ใจใหญ่. (ชื่อสมมติ). (7 ตุลาคม 2556). สัมภาษณ์เชิงลึก. นักการเมืองชาวไทย
เชื้อสายเวียดนาม จังหวัดอุดรธานี.
- ฮาย สบายดี. (ชื่อสมมติ). (19 ธันวาคม 2556). บันทึกประวัติชีวิต. ชาวไทย
เชื้อสายเวียดนาม จังหวัดหนองคาย.

